

Inventaris

Archief van de gemeentelijke brandweer te Hilversum, 1950-2010

Inventaris van het archief van de gemeentelijke brandweer te Hilversum, 1984-2008.

Geschiedenis van de organisatie

Voorgeschiedenis, oprichting en organisatieontwikkeling

In 1907 ging de gemeenteraad van Hilversum akkoord met de plannen om de vrijwillige brandweer om te zetten in een plichtsbrandweer. Deze plichtsbrandweer bestond uit gemeenteambtenaren, die door het College van Burgemeester en Wethouders werden aangewezen voor het verrichten van brandweerwerkzaamheden naast hun werkzaamheden in de hoofdfunctie waarvoor ze waren aangesteld. Op 1 augustus 1907 traden de nieuwe brandweermannen in functie, met hoofdopzichter Maas als brandmeester. Brandweermannen waren in de regel werkzaam bij de gemeentereiniging. Deze dienst werd in 1916 bij de dienst Publieke werken ondergebracht en vanaf 1982 bij de dienst Groen, Gebouwen en Reiniging (GGR). De Directeuren van deze diensten hadden als neventaak brandweercommandant. Eind jaren zeventig, begin jaren tachtig werd het steeds moeilijker de brandweezorg zoals hierboven geschetst op peil te houden. Vanwege bezuinigingen was er bij de gemeente een personeelsstop ingezet, oudere medewerkers werden bijna niet meer vervangen door jongere. Bovendien was de gemeente begonnen diensten af te stoten. Hierdoor werd een organisatorische verandering voor wat de brandweertaken betreft noodzakelijk. Om het betaalbaar te houden koos de raad voor een beroepsbrandweer, aangevuld met vrijwilligers. In februari 1985 stapten de eerste medewerkers van de GGR over naar de Brandweer Hilversum.

Bij de overgang in 1985 van de plichtbrandweer naar een gecombineerde vrijwillige en beroepsbrandweer onderging de brandweer Hilversum ook een organisatorische verandering. Zij ging bestaan uit drie afdelingen: preventie, repressie en preparatie, met daarboven een commandant die ondersteund werd door een administratie (afdeling FAZ). Repressie was de grootste afdeling en verzorgde de uitruk, zij hield zich bezig met de daadwerkelijke brandbestrijding en met de hulpverlening. De afdeling Preparatie was verantwoordelijk voor de voorbereiding op de brandbestrijding en op die van de hulpverlening. Hieronder werd verstaan het opleiden en oefenen van repressieve personeel en de aankoop en het onderhoud van materiaal en materieel. De afdeling Preventie ten slotte hield zich bezig met het voorkomen en beperken van brand en het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand. Deze afdeling adviseerde onder andere bij het verlenen van bouw- en milieuvergunningen en bestemmingsplannen.

In de navolgende jaren verschoof de aandacht binnen de brandveiligheid sterk van repressie naar preventie en pro-actie. De wijze van brandbestrijding en hulpverlening en voorbereiding hierop was ook sterk aan verandering onderhevig. Verder hadden op gemeentelijk niveau de diensten een grotere mate van vrijheid in handelen gekregen, ze waren op een grotere afstand van het bestuur komen te staan. Al deze ontwikkelingen maakte een andere wijze van sturing en verantwoording noodzakelijk.

Per 1 november 2000 werd de hoofdstructuur van de brandweer omgevormd naar een structuur, bestaande uit de lijnafdelingen repressie, preventie en bedrijfsvoering met daarboven een commandant. De afdeling preparatie ging op in de afdeling repressie. Een aantal taken van de afdeling preparatie werden overgeheveld naar de afdeling preventie.

Samenwerking in de regio 1947-1984

In het Gooibestond al vanaf 1947 een goede samenwerking tussen de verschillende lokale brandweercommandanten, die in een informele Kring geregeld overlegden over hun gedeelde problemen en mogelijkheden. Vanaf 1965 werden deze contacten steeds hechter en frequenter, en in 1967 kwam er een regionale Opleidingscommissie voor lager brandweerpersoneel tot stand, als voorloper van een breder samenwerkingsverband. Op 27 augustus 1970 is de Regionale Brandweerorganisatie in het Gooi en de Vechtstreek (RBOGV) officieel opgericht op basis van een gemeenschappelijke regeling tussen de gemeentes Hilversum, Huizen, Blaricum, Naarden, Bussum, Weesp, 's-Graveland, Nederhorst den Berg, Muiden en Laren. In een later stadium is de gemeente Loosdrecht, tegenwoordig Wijdemeren, toegetreten tot de regeling. Hilversum fungeerde daarin als centrumgemeente.

De dienst brandweervan de gemeente Hilversum bleef uitruktaken uitvoeren, maar de verantwoordelijkheid voor rampenbestrijding kwam volledig bij de Regionale Brandweerorganisatie te liggen. De brandweer van de gemeente Hilversum had een eigen commandant. Deze kreeg vanaf 1983 ook de taak van functionele regionale brandweercommandant bij de Regionale Brandweerorganisatie toebedeeld.

Huisvesting en opheffing

Tot 1979 had de organisatie geen aparte huisvesting, maar was ondergebracht in het gemeentehuis te Hilversum. Vanaf 1979 tot juli 1992 was de organisatie gehuisvest in de Orchideestraat 10 te Hilversum. Door de organisatiewijziging in 1985 van plichtbrandweer naar beroepsbrandweer aangevuld met vrijwilligers werd het onderkomen van de brandweer op de hoek Orchideestraat - Nieuweg te klein om een ploeg dag en nacht te kunnen huisvesten. In 1992 kreeg de brandweer aan de Jan van der Heijdenstraat een nieuwe kazerne. Maar omdat in latere jaren de gemeente het omliggende terrein wilde gebruiken voor de bouw van flats, moest dit pand uiteindelijk ook weer worden afgebroken. Er kwam een nieuw onderkomen, waarin Brandweer Hilversum en de Regionale Brandweerorganisatie werden gehuisvest. In de zomer van 2008 opende de minister van Binnenlandse Zaken de nieuwe kazerne aan de Kamerlingh Onnesweg 148. Per 1 januari 2009 werd dit gebouw de hoofdvestiging voor de op die datum in het leven geroepen organisatie Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek. Op diezelfde datum hielden de dienst brandweer van de gemeente Hilversum en de Regionale Brandweerorganisatie op te bestaan.

Overzicht van commandanten van de gemeentelijke brandweer 1907-2009

1907-1914	H. G. Maas
1914-1915	J. Schipper (tijd.)
1915-1928	Ir. W.M. Dudok
1928-1939	Ing. I.F. Groote
1939-1952	N.A. Felix
1953-1964	Ir. J.M. Wijs
1965-1980	Ir. I.W. Bruggeman
1981-1983	Ing. C.G. Doornberg (aanvankelijk waarnemend)
1983-1996	Ing. L.D. Hageman (aanvankelijk waarnemend)
1996-2002	Ing. H.A.J. Foederer
2002-2009	Ing. R.A. Moraal

Geschiedenis van het archief

Op de lokaties aan de Orchideestraat en de Jan van der Heijdenstraat was geen officiële archiefruimte in gebruik. Het archief werd vaak bij individuele medewerkers op

de kamers bewaard totdat de kasten te vol raakten, waarna het in beschikbare opbergruimtes werd ondergebracht. Slechts een gedeelte van het bestuurlijk archief werd centraal bijgehouden en beheerd. Het aanwezige archief werd in de beginjaren zoveel mogelijk zaaksgewijs geordend. De archiefgedeeltes van de secretarie en Openbare Werken van Hilversum zijn in een aantal gevallen geordend met gebruikmaking van de Basisarchieffcode van de VNG. Na 1983 is het gebruik van de Basisarchieffcode losgelaten, aangezien geen van de medewerkers van de gemeentelijke brandweer kennis had van deze ordeningsmethodiek. Getracht werd wel, om de zaaksgewijze ordening te handhaven. Er zijn op onregelmatige momenten wel opruimacties gehouden, voornamelijk op het gebied van de financiële administratie en de cursistenadministratie van de afdeling opleidingen.

Verantwoording van de inventarisatie

De inventarisatie van het archief vond plaats in 2013 en 2014. De inventaris is geordend naar huidig algemeen geldende standaarden met gebruikmaking van zowel de Basis Archief Code van de VNG als de organisatie-indeling van de gemeentelijke brandweer vanaf 1 november 2000. Toen kwamen onder de commandant de volgende drie afdelingen te staan: Bedrijfsvoering, Preventie en Repressie. Gedurende de inventarisatie werd vernietigd, echter niet die stukken die, hoewel ze voorkomen in de gehanteerde Vernietigingslijst uit 1983 en Selectielijst uit 2005, van belang werden geacht voor de beschrijving van de geschiedenis van de gemeentelijke Brandweer.

Aanwijzingen voor de gebruiker

Het archief is openbaar behalve, in verband met de vervroegde overbrenging, tot en met 20xx de volgende inventarisnummers:xx

De stukken zijn in goede dus toegankelijke staat.

Het archief kan worden geciteerd als volgt:

SAGV316 Archief van de gemeentelijke brandweer te Hilversum (1907) 1984 - 2008.

Of verkort: SAGV316, met daarbij relevante inventarisnummers.

1 Organisatie

1.01 Instelling en ontwikkeling

- 90** Krantenknipsels, brieven e.a. met betrekking tot de oprichting, wederwaardigheden en jubilea van de gemeentelijke plichtsbrandweer
1907-1981
- 76** Verslagen van het Adviesteam Brandweer
1980-1981
- 9** Uitvoeren van een onderzoek naar en voorbereiden van de wijziging van de organisatie van de Brandweer Hilversum
1981-1986

- 75** Verslagen van de Projectgroep Brandweer
1982-1984
- 91** Krantenknipsels en andere bronnen aangaande de geschiedenis van de gemeentelijke brandweer Hilversum
1985-2007
- 17** Vaststellen van de Model-verordening organisatie en beheer gemeentelijke brandweer
1986-1987
- 16** Reorganiseren van de organisatiestructuur van de gemeentelijke brandweer
1996-2002
- 7** Vaststellen van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden op individueel- en organisatieniveau (project 'Lekker werken')
2000-2001
- 2-1** Vaststellen van de brandweerbeleidsplannen
2002-2003
- 1** Brandweerbeleidsplan 2002-2005
2002
- 2** Brandweerbeleidsplan 2003-2006
2002-2003
- 8** Opstellen van de discussienota positionering brandweer
2004-2005
- 131** Discussienota 'Positionering Brandweer Hilversum", handelend over het herzien van de rol van de brandweer, naar aanleiding van gemeentelijke reorganisatieplannen en het landelijk beleid m.b.t. de invoering van Veiligheidsregio's
2004
- 132** Bespreken van de notitie kerntakendiscussie brandweer, aangevuld met rapportage 'Basisbrandweezorg brandweer Hilversum'
2006-2007
- 133** Receptieboek ter gelegenheid van de viering van het 100 jarig bestaan van de Brandweer
2007
- 1.02 Verslagen van overleg**
- 85** Notulen van de vergaderingen van de brandmeesters, in getypte vorm
1950-1969
- 24** Notulen van de vergaderingen van de brandmeesters, in geschreven vorm
1953-1957
- 87-142** Notulen van de vergaderingen van de bevelvoerders
1971-2003
- 25**
1971-1979
- 86**
1980-1/1990
- 87**

	5/1995-7/2000
141	1991-1997
142	1998-2003
147-150	Verslagen van het Werkoverleg beroepsbevelvoerders en vrijwillige bevelvoerders 1985-1999
147	1985-1986
148	1987-1997
149	1998-1999
150	1998-1999
64-70	Vergaderingen van het Management Team 1997-2008
14	1997-1999
15	2000-7/2002
64	1/2005-4/2005
65	5/2005-6/2005
66	8/2005-10/2005
67	11/2005
68	2005
69	2006-2007
70	2008
1.03 Administratieve Organisatie	
74	Vieren van het 50-, 60- en 70-jarig jubileum van de gemeentelijke brandweer 1957-1982
71	Jaarverslagen van de gemeentelijke brandweer, inclusief jaarrekeningen over 1990, 1995 en 1997

1987-1997

- 146** Vervallen jaarlijkse managementovereenkomsten over de wijze van sturen van de organisatie, waarbij bepaalde bevoegdheden en verantwoordelijkheden aan organisatieonderdelen worden verdeeld
1990-1996
- 10** Inrichten van de documentaire informatievoorzieningsfunctie voor de brandweer door de gemeente Hilversum
2003
- 59** Organiseren van een Open Dag van de brandweer Hilversum
2004
- 13** Vieren van het 100-jarig jubileum van de brandweer, met een kopie van het 'Gedenkboek ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan der Hilversumse Brandweer', juli 1947.
2006-2007
- 78** Vaststellen interne financiële controleprocedure
2006

1.04 Deelname aan samenwerkingsverbanden

- 12** Aangaan van overeenkomsten en gemeenschappelijke regelingen met andere brandweerkorpsen in regioverband
1973-2002
- 33-135** Uitvoeren van de brandweezorg in het Hilversumse Meent door brandweer Hilversum en brandweer Bussum, incl. een geschil over de kostenverrekening brandweezorg.
1974-2003
- 33**
1974-1985
- 135**
1986-2003
- 11** Organiseren van brandweezorg voor de Hilversumse Meent in samenwerking met de brandweer Bussum, inclusief beëindiging
1997-2004

1.05 Rechtspositie personeel

- 62** Vaststellen rechtspositieregeling en aanstellingen vrijwilligers Brandweer Hilversum
1982-1983
- 18-19** Verslagen van de Medezeggenschapcommissie
1985-1996
- 18**
1985-1991
- 19**
1992-2/1996
- 54-20** Verslagen en besluiten Ondernemingsraad
1996-2007

20

2003-2007

54

1996-2000

138

Nota 'Procedure voor afscheid en jubilea en dergelijke'
2005

2 Gebouwen en materialen

77

Vaststellen van richtlijnen voor Archief en registratuur, inclusief specifieke richtlijnen voor het archief van de gemeentelijke brandweer
1982-1990

34-48

Bouwen van de brandweerkazerne aan de Jan van der Heijdenstraat te Hilversum
1983-1992

34

samenstellen en verslagen van vergaderingen projectgroep herhuisvesting met bijbehorende stukken
1983-1988

35

Vorbereiding
1988-1990

36

Uitvoering t/m aanbesteding: electrotechnische- en werktuigbouwkundige installaties, lokatie, lift, bouwteam-, inspraakvergaderingen, bouwtekeningen,
1990-1991

37

Haalbaarheidsonderzoek, definitief ontwerp, rapport fundering, bouwkundige begroting bestekfase, detailtekeningen
1989-1991

38

Bestek
1991

39

Ontwerp- en bestektekeningen
1990-1992

40

Proces-verbaal van aanbesteding, Proces-verbaal van oplevering, Meer- en minderwerk
1991-1992

41

Revisie(werk)tekeningen riolering kelder, werktuigkundige installatie, dakplan, technische ruimte, gasleiding, waterleiding
1991

42

Revisietekeningen schema's
1991-1992

43

Richtlijnen en voorwaarden betreffende de werktuigbouwkundige installatie
1991

44

Tekeningen behorende bij de richtlijnen en voorwaarden betreffende de werktuigbouwkundige installatie
1991

45

Installatietekeningen - I

- 1991
- 46** Installatietekeningen - II
1991
- 47** Installatietekeningen - III
1990-1991
- 48** Tekeningen inrichting
1992
- 49** Overige terreingegevens en bouw- en rioolvergunning, incl.
bouwvergunningstekeningen, met KLM-luchtfoto van het terrein uit 1948
1990-1991
- 50** Bodemsanering: Bodemonderzoek
1988-1990
- 51** Bodemsanering : Bestek en voorwaarden, met tekeningen
1990
- 52** Bodemsanering: aanvullend onderzoek, met tekeningen; veiligheidsplan
1990-1991
- 53** Bodemsanering: afwerking
1990-1991
- 73** Saneren van de bouwlocatie van de brandweerkazerne aan de J. van de
Heijdenstraat te Hilversum
1991-1992
- 144** Register voor ingekomen en verzonden stukken
1985-1999
- 88-89** Opening van de brandweerkazerne aan de J. van der Heijdenstraat te Hilversum
1992
- 88**
1992
- 89** Bijlage: Receptieboek
1992
- 97-123** Bouwen van de brandweerkazerne aan de Kamerlingh Onnesweg te Hilversum
2004-2010
- 93** Afspraken tussen de gemeentelijke brandweer en de dienst DSO
2005
- 94** Plan van aanpak
2004
- 95** Programma van Eisen
2004-2007
- 96** Programma van Eisen
7/2004-8/2004
- 97** Programma van Eisen
5/2004-2/2005

- 98** Locatieonderzoek, financiën, communicatie buurtbewoners
2004-2006
- 99** Besluitvorming gemeente Hilversum
2005-2006
- 100** Besprekingsverslagen Projectgroepvergaderingen
2004-2005
- 101** Besprekingsverslagen Ontwerpteamvergaderingen
2005-2007
- 102** Besprekingsverslagen Stuurgroepvergaderingen
2005-2008
- 103** Keuze/opdracht architect
2005-2006
- 104** Keuze/opdracht advisering, intentieverklaring, directievoering en toezicht,
leveringen
2005-2006
- 105** Bouw- en milieuvergunning
2007-2008
- 106** Bouw- en milieuvergunning; tekeningen- I
2007
- 107** Bouw- en milieuvergunning; tekeningen - II
2007
- 108** Bouw- en milieuvergunning; tekeningen- III
2007
- 109** Tekeningen bouwaanvraag
2006
- 110** Bouwvergunning art. 19 procedure
2005-2007
- 111** Milieuvergunning, incl. tekeningen
2006-2007
- 112** Faserapporten Voorlopig Ontwerp en Definitief Ontwerp
2005-2006
- 113** Faserapporten Definitief Ontwerp constructies
2005
- 114** Tekeningen definitief ontwerp
2005-2007
- 115** Tekeningen definitief ontwerp constructies, doorsneden, gevels,
plattegronden
2005-2007
- 116** Correspondentie voorlopig en definitief ontwerp
2005-2007

- 117** Bestek
2007
- 118** Bestektekeningen tekeningen BE 00-02Bm BE 280-281
2006
- 119** Bestektekeningen BE 050-225
2006
- 120** Bestektekeningen BE 400/500/700
2006
- 121** Bestektekeningen BE 300
2006
- 122** Aannemersselectie, aanbesteding, bestek en gunning
2006-2007
- 123** Gevelbelettering
2008
- 124** Bouwvergaderingen
2007-2008
- 125** Installaties handleidingen onderhoud, verslagen bespreking opleverpunten,
schouwlijst 2010
2007-2010
- 126** Verbetering brandwerendheid
2008-2009
- 127** Proces-verbaal van oplevering en toekenning huisnummer
2007-2008
- 128** Opening, foto's eerste paal
2007-2008
- 129** Financiën
2005-2007
- 130** Opdracht tot bouw en levering installaties, overeenkomst met UPC;
elektriciteit, audiovisuele voorzieningen
2007-2008
- 136** Akoestische onderzoeken t.b.v. oprichtingsvergunningsaanvraag
2006
- 137** Bouwfysische en bouwakoestische aspecten van de entree
2006
- 140** Akte van levering voor de gemeente Hilversum inzake een perceel gelegen
nabij Anton Philipsweg 1 te Hilversum
2007
- 134** Receptieboeken ter gelegenheid van de officiële opening van de Brandweerkazerne aan
de Kamerlingh Onnesweg te Hilversum op 12 november 2008
2008

3 Taak

- 84** Ontvangen van kopieën van krantenknipsels en gedownloade krantenberichten m.b.t. grote branden
1925-2007
- 3-6** Verstrekken van statistieken van alarmering aan het bureau Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek
1956-1987
- 3** 1956-1969
- 4** 1970-1979
- 5** 1980-1987
- 6** 1981
- 61** Ontvangen van plattegronden, tekeningen, lijsten en het voeren van correspondentie m.b.t. bluswatervoorzieningen
1976-1989
- 58** Opmaken statuten, huishoudelijke reglementen, benoemen bestuursleden en opnemen in het kadaster van de Brandweer Ontspannings Vereniging
1978-1979
- 55** Notulen van de vergaderingen van de Brandweer Ontspannings Vereniging (BOV)
1978-1986
- 56** Jaarverslagen, financiële overzichten, reglementen, notulen en overige activiteiten van de Brandweer Ontspannings Vereniging
1979-1998
- 22** Verdelen van taken tussen de commandant en de plaatsvervangende commandant
1980-1997
- 27** Vaststellen van de dienstvoorschriften
1981-1999
- 82** Instellen en instandhouden van een uitkijkpost op de watertoren te Laren ter voorkoming van heidebranden, met in kopie retroacta uit 1941-1948
1984-1988
- 23** Vaststellen van formatieplannen en personeelsplannen
1984-1999
- 143** Opmaken map met naam- en adreslijsten, verlenen van toelagen en standaard jubilea-onderscheidingen aan brandweerpersoneel
1985-2003
- 21** Vaststellen van de functiewaardering voor brandweerpersoneel
1986-1994
- 81** Samenstellen van een gemeentelijke Calamiteitenploeg bij ontruiming van onveilige percelen
1988

- 63** Instructie 'Aan- en uitkleedprocedure ontsmettingsprocedure en communicatieprocedure t.b.v. inzet gaspakken'
1994
- 72** Verbeteren en testen van de fysieke conditie van brandweerlieden
1995-1999
- 83** Aansprakelijk stellen van de gemeente brandweer door de bewoners van de Mossenmeent 3 en 5 te Hilversum voor het niet halen van de opkomstnormen door de brandweer, welke uitmondde in een tussenvonnis van de Arondissementsrechtbank.
1997-2005
- 28** Invoeren van de 36-urige werkweek
1997
- 145** Personeelsbladen
2001-2005
- 30** Vastgesteld functieboek brandweer
2002-2003
- 80** Doorlichten van de versterking brandweezorg en rampenbestrijding
2002
- 29** Huishoudelijk reglement brandweer Hilversum, o.a. bevattende een organogram, instructies voor het personeel, informatie aan de pers, gebruiksrichtlijnen voor voertuigen, verlof en vergoedingsregeling, uitruksterkte, gebruik optische -en geluidssignalen e de behandeling van milieuvergunningen.
2002
- 60** Opmaken en ontvangen van stukken m.b.t. de eis van aanwezigheid van een bluswatervoorziening op het landgoed Zonnestraal te Hilversum
2003-2006
- 92** Aansprakelijk stellen van de brandweer voor de bodemverontreiniging, ontstaan tijdens een blusactie aan de Geuzenweg te Hilversum in 1974; de aansprakelijkheidstelling wordt door de bewoners gedaan
2004
- 31** Vastgestelde werkprocessen
2005-2006
- 57** Handboek voor de bevelvoerder
2005
- 79** Vaststellen van werkprocessen van de afdeling Repressie
2005
- 26** Vaststellen van de arbeidstijden
2006
- 139** Opstellen van de Veiligheidsconvenant Mediabedrijven, aan te gaan tussen de politie, omroepen, openbaar ministerie en de gemeente Hilversum
2008
- 32** Vaststellen van het beleid en de capaciteit van de brandveiligheid